

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 12. april 2010
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2010-792-1254
Dok.: STC41116

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 791 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. marts 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 791 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Idet der henvises til Bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 om forretningsordenen for Procesbevillingsnævnet § 17, stk. 2, samt Betænkning afgivet af Retsudvalget den 18. maj 1995, hvoraf det fremgår, at ”Flertallet har endelig noteret sig, at justitsministeren under samråd over for udvalget har tilkendegivet, at han finder det rimeligt, at der gives en begrundelse i tilfælde af et afslag på procesbevilling”, bedes ministeren redegøre for, om Procesbevillingsnævnet må anses at være forpligtet på at afgive en indholdsmæssig begrundelse eller kan afgive afslag alene med henvisning til de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af appeltilladelse eller fri proces.”

Svar:

1. Retsplejelovens kapitel 1 a indeholder regler om Procesbevillingsnævnet. Det fremgår af retsplejelovens § 25, stk. 1, at Procesbevillingsnævnet selv fastsætter sin forretningsorden. Det fremgår af § 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 om forretningsordenen for Procesbevillingsnævnet, at i meddelelsen om nævnets afgørelse begrundes afgørelsen med henvisning til indholdet af de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af appeltilladelse eller fri proces.

2. Retsplejelovens kapitel 1 a blev indsat ved lov nr. 390 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Oprettelse af et procesbevillingsnævn m.v.). Ved denne lov blev kompetencen til at meddele anden- og tredjeinstansbevillinger i straffesager og civile sager overført fra Justitsministeriet til et uafhængigt procesbevillingsnævn. Lovændringen byggede på Retsplejerådets forslag i Retsplejerådets betænkning nr. 1260/1993 om et procesbevillingsnævn. Retsplejerådet påpegede heri, at der er et særligt hensyn at tage til, at sagsbehandlingen ved nævnet ikke får en sådan karakter, at nævnets afgørelse for borgerne kan komme til at fremstå som en afgørelse af selve den sag, hvor tilladelse til appel søges. Retsplejerådet foreslog derfor bl.a., at nævnets afgørelser skulle træffes ved beslutning, der ikke nærmere begrundes, jf. betænkningen, side 30. Justitsministeriet var enig med Retsplejerådet, jf. pkt. 7 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 217 om ændring af retsplejeloven (Oprettelse af et procesbevillingsnævn m.v.), jf. Folketingstidende 1994-95, Tillæg A, side 2957.

Retsudvalget stillede i forbindelse med sin behandling af lovforslaget spørgsmål til begrundelsespligten (spørgsmål nr. 12). Justitsministeriet henviste i sin besvarelse af 17. maj 1995 til Retsplejerådets overvejelser og tilføjede, at det forhold, at Procesbevillingsnævnets beslutning ikke nærmere begrundes, f.eks. indebærer, at der i tilfælde af et afslag ikke skal anføres en uddybende begrundelse for, at lovens betingelser for meddelelse af en procesbevilling ikke er opfyldt. En sådan begrundelse ville i øvrigt kunne give f.eks. en landsretsdom en særlig præjudikatsvirkning i forhold til andre landsretsafgørelser, hvor nævnet ikke har behandlet en ansøgning om 3. instansbevilling. Justitsministeriet anførte endvidere, at meddeles der tilladelse, vil en nærmere begrundelse herfor også på grund af nævnets sammensætning kunne give anledning til mere principielle betænkeligheder i forhold til den efterfølgende behandling af sagen i Højesteret. Justitsministeriet henviste til, at Procesbevillingsnævnet efter forslaget til § 26 hvert år skal offentliggøre en beretning om sin virksomhed. Endelig bemærkede Justitsministeriet, at ingen af høringsinstanserne – bortset fra Politidirektøren i København – havde haft bemærkninger til, at Procesbevillingsnævnets beslutninger ikke skal begrundes nærmere.

Ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces) blev reglerne om fri proces ændret. Ved lovændringen blev der bl.a. indsat en regel om, at afslag på fri proces kan påklages til Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 328, stk. 5, og § 329. Lovændringen byggede på Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene). Det fremgår af betænkningen, side 387, at fri proces-sagerne skal behandles på samme måde som nævnets øvrige sager, hvilket bl.a. indebærer, at nævnets afgørelser (alene) begrundes med henvisning til indholdet af de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af bevilling.

3. Ved Procesbevillingsnævnets oprettelse har det således været forudsat, at nævnets afgørelser i appelsager – uanset om der er tale om et afslag eller en tilladelse – ikke skal indeholde en indholdsmæssig begrundelse. Denne forudsætning blev gentaget i forbindelse med fremsættelsen af forslaget om, at Procesbevillingsnævnet tillige skal behandle klager over afslag på fri proces.

Procesbevillingsnævnet skal således alene begrunde sine afslag med henvisning til de bestemmelser, der giver hjemmel til henholdsvis appeltilladelse eller fri proces.

Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at spørgsmålet om Procesbevillingsnævnets begrundelse er behandlet i Højesterets dom af 26. maj 1997 (optrykt i UfR 1997.1062 H). Østre Landsret anførte i sine bemærkninger – som Højesterets flertal stadfæstede – at det stemte med retsplejelovens forudsætninger og derfor ikke i medfør af forvaltningsretlige regler kunne føre til ugyldighed, at nævnets afslag på kæretilladelse i overensstemmelse med forretningsordenens § 13, stk. 2 [den gældende § 17, stk. 2], alene var begrundet med en henvisning til [den da gældende] retsplejelovens § 392, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3.